

İNSANLIK MANİFESTOSU

... yeni bir insanlık anlayışına davet ...

ÖZ'SÖZ

- Dünya henüz insanın gerçeğiyle, insan 'varlığının bütünüyle' tanışmamıştır.
- İnsanlık bilinen tarih içinde ilk kez deneyimleyeceği olağanüstü bir dönüşümün hemen eşiğindedir.
- Binlerce yıldır yapılan tüm arayışların, sorgulamaların, deneyimlerin, keşiflerin ve bir karmaşa gibi algılanan son arınma sürecinin bu dönüşüme hazırlık olduğu anlaşılabacaktır.
- Bu bir çağ değişimi değil; anlayış, davranış, niyet ve zihniyetin köklü değişimlerinin, zorlayıcı terk edilişleri talep eden 'yeni bir insanlık anlayışının' doğumudur. Her doğum gibi sancılı ancak mucizevi olacaktır.
- İnsanlık doğmakta olan yeni anlayışı kabul etme, onu hayata geçirme ve güçlendirme konusunda bir karar verme ve bilinç sıçraması aşamasındadır.
- Bu bildirge hiçbir inanç, bilimsel bilgi ve/veya felsefi ekolü dışlamaz ve bunlarla çatışmaz. Aksine dünyaya, insanlığa sundukları, kazandırdıkları ve insanlığı yeni bir gerçekliğin eşiğine getirmiş oldukları için takdir eder. Ayrıca tüm bunlara, doğmakta olan yeni anlamak, anlamlandırmak üzere, bağlantısal ve uyumlu bir bütünlükle bakmak gerektiğini de hatırlatır.
- Burada ifade edilen fikir ve önermeler, herkesin kuşku duyma ve değerlendirme özgürlüğüne saygı duyarak, okuyanın tercihlerini sorgulamasına ve kendi kararını vermesine yönelik bir davettir. Bilinmelidir ki her bir tekil karar veya tercih nihayetinde insanlığın bütününe etkileyecektir.
- İnsanlığın bu tercihinin sorumluluğunu alıp, durumu İNSAN'a yakışan bir hale getirebilmesi kendi elindedir ve mümkündür.

1. Dünya üzerindeki yaşam, ilişkiler biçimi ve kurulu sistem her bir bireyin ya sessiz onayı ya da açık tercihi ile oluşmuştur.
2. İnsanlık bir anlamda kendisinin oluşturduğu dünya gerçekliğine fazlaca gömülmüş, varoluş gerçeğini unutmuş gibi görünmektedir. İnsan tüm bu durumun hem faili hem etkilenen öznesidir.
3. Kronikleşmiş ve yanılsamalı inançlar, ideolojiler, düşünceler ve anlayışlar, yaşamı, doğayı, insanı ve ilişkileri kontrol etme noktasına gelmiştir.
4. Yüzyıllardır hayatı biçimlendiren zihniyet insanlara, toplumlara farklı etiketler, elbiseler giydirerek birbirlerinden ayırmalarına sebep olmuştur. İnsanı kendine, doğaya, topluma ve öz değerlerine yabancılaştırmıştır.
5. Hemen hemen her topluluk kendi kimlik ve doğruları üzerinden diğer toplulukları ötekileştirme eğilimi göstermektedir. Yaşamın devamlılığı için elzem olan çeşitlilik ve farklılıkların birer zenginlik olduğu anlayışı çoğu zaman göz ardı edilmiş veya azalmıştır.
6. İnsanın varlık ve ilişkilerinden doğan evrensel değerler gittikçe unutulmuş, yerini güncel eğilimler, toplumsal kabuller ve ideolojilerin oluşturduğu yapay değerler almıştır. İsteklere, beklentilere, ihtiyaç ve arzulara 'değer' niteliği yüklenmiştir.
7. Bilim, felsefe, inançlar ve diğer disiplinler birbirlerinden kopuk olarak insanı ve yaşamı anlamak adına bölüp, parçalara ayırmış, parçalar üzerinden bütünü anlamaya çalışmışlardır. Ancak bu yaklaşım insanı anlama sürecini neredeyse tamamen içinden çıkılamaz bir hale getirmiştir.
8. Çağın bilimi, çok önemli başarılar ortaya koymuştur. Buna rağmen doğası gereği neredeyse sadece duyularla algılanabilenleri 'gerçek' olarak kabul etmektedir. Bu tutum 'insanın bütünü'nün' gerçeğine ulaşabilme yolunu tıkama riski oluşturmuştur.
9. İnsanlık geçmişine göre daha fazla ve kapsamlı bilgiye sahip olmuş, ancak bunun pek az kısmını hayata geçirebilmiştir. Asıl önemli olanı ıskalamış bir görüntü sergilemektedir. Nitekim kendini bilme, bütünü anlama, dayanışma ve paylaşma uygulamalarını geliştirmekte eksik kalmıştır.
10. İnsan 'kendi yarattıklarıyla' kendini sınırlamış, kendi oluşturduğu gerçeklik alanında sıkışmıştır. Bugün artık bir çıkış yolu bulmak ve sıkışmayı aşmak adına zorlayıcı bir sorgulama dönemine girmiştir.
11. İnsan uygarlığı özgürlük, adalet, barış, sevgi, şefkat, hoşgörü başta olmak üzere bir 'değer yetmezliği' çekiyor.
12. Kişisel alandaki hoşgörüsüzlük, toplumsal boyutta çatışmaya, uzun vadede karamsarlığa ve umutsuzluğa yol açar.
13. Güç çatışmalarının olduğu yerde gerçeğin üstü örtülür. Böyle bir ortamda önce düşünce susar, sonra varlık bilgisi ve doğal değerler anlamını yitirir.
14. İnsan olmanın ve gerçeğin sesinin duyulmasını sağlayan temel değerler 'özgürlük', 'adalet' ve 'barıştır'. İnsanlık bugün bu değerlerin eksikliğinin sonuçlarını yaşamaktadır.
15. Özgür olmadan gerçeğe ulaşmak mümkün değildir. Ancak, özgürlük de kesinlikçi bir yaklaşım ve durağanlıkla kazanılamaz.

16. Yeni dünya yaşamdan çekilmekte olan eski zihniyetin yaklaşım ve anlayışıyla kurulamayacaktır. Yeni sorular ancak yeni bir anlayışla yanıt bulabilecektir.
17. Bugün pek çok kişinin endişe duyduğu dünyanın durumu 'zihinsel modellerin', inanç kalıplarının dışı yansımalarından başka bir şey değildir. Dünyanın bu durumunun ve değişiminin sorumluluğu tek tek her bir bireydedir. İnsan, bu durumdan çıkış için kurtarıcının da yine kendisi olduğunu bir an önce fark etmelidir.
18. Günümüzde yaşanan çevre, güvenlik, insan hakları, ekonomi ve benzeri alanlardaki krizler aslında birer sonuçtur. Asıl yaşanan sorun 'değerlere' ilişkindir. Dürüstlikle farkına varılmalıdır ki asıl kriz, her bir birey için gündelik yaşam içinde doğal ve evrensel değerlerin varlık bulmasının ve yaşanmasının eksikliği ile ilgilidir. Öncelikle bu farkındalığa uygun köklü bir zihinsel değişime ihtiyaç vardır.
19. İnsanlığın özellikle geçen yüzyılda, 'felaket' olarak adlandırdığı birçok olayın temel sebebi belirli düşünce, algı ve yaklaşıma dayalı bir zihniyettir. Şimdi önümüzde duran, bu zihniyetin insan-doğa bütünlüğü ve bağlantısallığını dikkate alacak yeni bir bilinç alanına sıçrama ve dönüşme eşiğidir.
20. İnsanlık 'kendi yarattığı' gerçekliğinin değişimi öncesinde, eskiyi terk etme, yeniye alan açma, hazırlık ve uyum sorunu yaşamaktadır. Eski ve yeni arasındaki bu bulanık geçiş dönemi rahatsız edici bir belirsizlik olarak algılanmaktadır.
21. Belirsizlik olarak adlandırılan dönemler olasılık ve olanakların potansiyel olarak en yüksek olduğu dönemlerdir. Bu dönemler insanlığa, var olan genel geçer anlayışını, yaşama yüklediği anlamı ve bu yöndeki tercihlerini değiştirebilme fırsatı sunar. Bu süreçte belirsizlik insanı, kontrol ve yönetme alışkanlığını bırakmaya ve konfor alanlarından çıkmaya zorlamaktadır.
22. İnsanlık belirsizlikle ve bilinmezlikle olan ilişkisini yeniden gözden geçirmelidir. Bilinmezliği ve belirsizliği doğru algılamak için bütünsel bakış açısıyla esneklik, farkındalık ve uyum yetisini geliştirmelidir.
23. İnsanlık tarihi boyunca yaşanan zorluklar ve travmalar şefkat, merhamet, dayanışma, paylaşma gibi değerlerin ortaya çıkmasında katalizör görevi yerine getirmiştir. Bu zorluklar yaşamın ne denli değerli ve biricik olduğunu göstermiştir.
24. Zorlayıcı dönemlerde insanlık birliği sağlayabilmiş ve buna uygun davranışlar sergilemiştir. Ancak insanlık zorlayıcı etkenler olmadan doğal ve evrensel değerlerini ortaya çıkarma ve hayatın içine alma olgunluğunu da edinmelidir.
25. İnsanlık bir dönüm ve dönüşüm noktasına gelmiştir ve bir tercih yapmakla karşı karşıyadır. Bu tercihi yaparken genel geçer ya da kalıplaşmış inanç biçimlerinin, ideolojilerinin, öğretilerinin, zanlarının bir faydası olmayacaktır. Tüm bunlardan arınmış yanılla, gerçek kendi olarak ve hiçbir gerçekliği göz ardı etmeden karar verme durumundadır.
26. İnsanlığın geleceğini bu dönemde yapacağı tercih belirleyecektir. Böylece dünyanın, tüm ilişkilerin ve doğanın geleceği de belirlenmiş olacaktır.
27. Bu tercih insan olmanın sorumluluğunu alarak, özgün doğasını, bütünü ve onun niteliklerini hatırlayarak yapılabilecektir.
28. Bu tercihte insanlığın yegâne yardımcıları 'aklı ve vicdanı' ile 'yaşama değer verme anlayışı' olacaktır.

29. Büyümek ve değişmek zor ve sancılı bir süreçtir. Zorluğu değişime direnmekten kaynaklanır. Oysa zamanı gelmiş bir değişime direnmek daha fazla enerji harcanmasına sebep olur.
30. İnanmaktan bilmeye giden bu yolculukta şimdi en çok bilinçli sevgi, saygı, hoşgörü, sabır ve cesaret değerlerini yaşayarak erdeme dönüştürme gücüne ve iradesine ihtiyaç vardır.
31. İnsan, 'varlığının bütünlüğünü' tekrar keşfedebilmek için üstlendiği zorlu bir deneyimin önemli bir aşamasına gelmiştir. İnsanlığın çok yakın ufkunda görünen bu aşama her türlü sınırlayıcı, kısıtlayıcı, ayrımcı yaklaşımın bittiği, farklılıkların ve çeşitliliğin zenginlik olarak algılanacağı, kalıpların, kategorilerin, tanımların anlamını kaybettiği, eridiği ve yeni anlamların keşfedileceği bir eşiktir.
32. Bireysellik, birey olmak 'ayrıcalıklı ve üstün' olmak değildir. Bu anlayış birey olmanın yanıltıcı bir yorumudur. Birey olmak özgür ve özgün olabilmenin ilk adımıdır ve her bir bireyin, kültürün, farklılıkların kendi özgünlüğünü koruyarak birliğini, uyumunu sağlayan, 'öteki' olmadan insanlık ailesi olarak 'biz' olmanın çekirdek motifidir.
33. Dünyada her bir birey kendini bir ulusa, kültüre, inanca ait olduğunu kabul etse de nihayetinde bu dünyanın vatandaşı, insanlık ailesinin bir üyesidir. Yaşamın zenginlikleri bir kültüre, bir ulusa, kişiye değil tüm insanlığa sunulmuştur.
34. Dünyada aslında bir 'öteki' yoktur. Sadece tek ve bütün bir 'insanlık' vardır. Şimdi insanlık sanki tek bir birey gibi geleceğini belirleyecektir.
35. Bireyin beklentileri, eğilimleri, tercihleri ile insanlığın çıkarları her zaman aynı yönde olmamıştır. Bu durumda insan ve eylemlerine yol gösteren doğal ve evrensel değerler devreye girer. Bu halde her bir bireyin bütüne ilişkin farkındalığı ve sorumluluğu önem kazanır. İşte bu dönem böyle bir farkındalık ve sorumluluğu zorunlu kılan bir dönemdir.
36. İnsanlık artık önem ve öncelik sıralamasını yeni bir anlayışla yeniden gözden geçirmelidir. Bu kapsamda insan bildiklerini, niyetlerini, tutunduğu tüm inançları, ideolojileri, sosyal ve sınıfsal tanımları sorgulama cesareti göstermelidir.
37. İnsanın kim ve ne olduğunun, ne olmadığının gerçek anlamı ortaya çıkıyor. İnsanın sadece fiziksel bir varlıktan ibaret olduğu kabulü ve zannı son bulmaktadır. İnsan içine sıkıştığı yapay anlam alanından özgürleşmeye başlamıştır.
38. İnsan, özünün gerçeğiyle tanışma ve uyumlanma deneyimini yaşamakta ve bunun için gerekli cesaretin sınavını vermektedir.
39. İnsanın bir yanı 'madde' ise diğer yanı 'mânâ'dır. İnsan gittikçe derinleşen bir anlamın ve yükselen bir bilincin varlığıdır. Varoluşun gerçekleri, bütünsellik anlayışına gelmiş ve özgür bilinçlere kendini açmış olacaktır. Bu gerçek daha görünür ve anlaşılır hale gelecektir.
40. Bir buz dağı misali insanın varlığının ve anlamının büyük bir kısmı duyular alanının dışındadır. İnsanın kendini sadece duyular alanından edindiği bilgilerle tanımlaması ve sınırlaması yaşamın sağladığı olanakların pek azından yararlandığı anlamına gelir.
41. 'Duyular dışı alan'; gerçeğin henüz duyular alanında kendini ortaya çıkarmadığı veya ifade bulmadığı alandır. Bu alanın görünür olması 'insan aklının ve vicdanının arınması', bilincinin yükselmesiyle mümkün olacaktır.

42. İnsan bu dünyayı, hayatı, içinde bulunduğu gerçekliği kendi düşünce ve eylemleriyle biçimlendirdiğini yani oluşturduğunu, daha güçlü bir şekilde fark etmeye başlayacaktır.
43. Kadim kültürlerin insan anlayışları, yaklaşımları ve bilgeliği doğmakta olan yeni insanlık anlayışı için çok değerli ipuçları vermiş ve yolu aydınlatmıştır.
44. Başlangıcından bu yana insana kendini hatırlatma ve bütünlüğe davet etme görevini yerine getiren, ancak dikkate alınmayan veya unutulan filozofların, sanatçıların, bilim insanlarının ve bilgelerin uyarıları bu dönemde de yol gösterici olacaktır.
45. Binlerce yılın deneyim, bilgi birikimi ve bilgeliği pek çok kişi farkına varmasa da insanlığı yeni bir bilinç sıçraması yapma eşiğine getirmiştir. Bu sıçrama yeni fırsat ve olanakların da kapısını açacaktır.
46. Gerçeğe ilişkin bilgi ve bilgelik insanlığın ortak hafızasındaki yerini hala korumaktadır. Bunu kullanma ve tekrar yaşama dahil etme cesaret ve azmi gösterilmelidir.
47. Mevcut ve önümüzdeki dönem, özel bir dikkat ve odaklanmayla farkına varılması mümkün olan 'kadim bilgeliğin', çok zaman örtülü olarak ifade ettiği bilgilerin ortaya çıkma dönemidir. Bu bilgiler sadece bilinmek için değil, bu büyük dönüşümü ve geçişi kolaylaştırıcı rehber olarak kullanmak ve uygulamak içindir. Bu nedenle taşınan değil yaşanan bilgiler haline getirilmelidir.
48. Dünya parçalı görüntüsünden kurtulup bir bütün haline gelme aşamasındadır. Farklı toplumları ve kültürleri bu bütünün farklı değerleri, yönleri, renkleri ve tamamlayıcı unsurları olarak görmenin zamanı gelmiştir.
49. İnsanlık gerçek anlamda 'mutlak zararsızlığı' başardığında, iç barışını kurduğunda, bütünlüğü idrak edip yaşamaya başladığında dünya önce uyumlu birliğini sağlayacak, sonrasında 'evrensel bütünlük' ailesi içindeki yerini alacaktır.
50. Sevgi, saygı, hoşgörü, özgürlük, barış, adalet, güven ve şefkat gibi evrensel değerler birer kavramsal bilgi veya ideal olarak görülmekten çıkıp fiilen yaşanan değerler haline gelecektir.
51. İnsanlık kendi onuruna yakışır bir uygarlığı kuracaktır. Bu çağdaş uygarlık; bir arada yaşamının ve birlikte gelişmenin gereği olarak evrensel insanlık değerlerine ve ahlakına dayanan 'biz' olmaktadır. 'Çoğunluk demokrasisi' yaklaşımından, insanı ve 'bütünün esenliğini' odağa alan, evrensel değerler temeline ve eşitliğe dayalı 'bütünlük demokrasisini' geliştirecektir.
52. Tüm sistem bütün odaklı olacaktır. Bu farkındalık ve yeni insanlık anlayışından doğan bilinçle kültür, sosyal yapı ve sistemler gerekli özen, dikkat ve sorumlulukla tasarlanmalı ve geliştirilmelidir.
53. 'Yeni insanlık anlayışı' gerçekleştirilebilir bir ideal olmaktan öte, insanlığın önünde ilk örnekleri görünmeye başlayan güçlü bir seçenektir. İnsanın yeni anlamları keşfetme ve yaratma yeteneği gelişmiştir. Keşfedilen anlamlar ve buna bağlı yaklaşımlar yeni insanlık anlayışını mümkün kılacaktır.
54. Yeni anlayışın en yetkin ve öncü temsilcileri genç kuşaklar, özellikle çocuklar olacaktır. Bu nedenle geleceği okumak ve anlamak için onlara çok özen göstermek gerekir.

55. Kültürel dayatmaların, ideolojilerin, güncel eğilimlerin oluşturduğu yapay değer kalıplarından sıyrılarak, insanın varlık ve ilişkilerinden kaynaklanan doğal ve evrensel değerler yaşamın odağına alınmalı ve güçlendirilmelidir.
56. Yeni insanlık anlayışının güçlü talebiyle, düşünce ve niyet değiştirme cesareti ve iradesi gösterildiğinde içinde yaşanan yapının, çevrenin, sistemin, kültürün ve sosyal ilişkilerin yani bir bütün olarak dünyanın değişeceğinin farkına varılmalıdır. Bu farkındalık yaşamın henüz sunmadığı sonsuz olanakların da kapısını açacaktır.
57. İnsanın gerçekliğine ve gelişimine veri sağlayan farklı disiplinlerin bulguları, söylemleri ilk bakışta çelişkili ya da uyumsuz gibi görünebilir. Bunları ön yargısız, sempati veya antipatiden bağımsız, duru bir aklın ve sağlıklı bir sezginin birliğiyle 'kapsayıp aşarak' anlama ve anlamlandırma çabası gösterilmelidir.
58. Şimdi uyanma, idrak etme ve bilgiyi bilgelige dönüştürme deneyimi yaşanmaktadır. İnsan sınırsız ve sonsuz varlığına ve anlamına uyanmaktadır. Bu uyanışın gerek ve sorumluluğunu yerine getirecek olgunluğu da elde edecek ve gösterecektir.
59. Yolun bundan sonrası insanların yeni düşüncelerle, akılları, gönülleri, elleriyle ve bütünü gözeterek oluşturacağı barışçıl yepyeni bir gelecek olacaktır.
60. Arayış, sorgulama ve umut hiç bitmeyecektir. Böylece sorumluluk anlayışının güçlenmesi ve sürekliliği sağlanacaktır. Tüm olumsuz görünenleri olumluya çevirecek olan yine insandır. Her şeye rağmen umut insanlığın kendisidir.

Ankara

05 Mart 1999 - 19 Mayıs 2021

Bilgelik Güneşi Derneği - İnsanlık Güneşi Vakfı